

V Bruselu dne 20.6.2023
COM(2023) 323 final

ZPRÁVA KOMISE

EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ A ÚČETNÍMU DVORU

**Výroční zpráva předkládaná orgánu udělujícímu absolutorium o interních auditech
provedených v roce 2022**

{SWD(2023) 214 final}

Contents

1.	CÍLE A ROZSAH ZPRÁVY	2
2.	ÚKOL ÚTVARU INTERNÍHO AUDITU: ODPOVĚDNOST, NEZÁVISLOST A OBJEKTIVITA.....	2
3.	PŘEHLED AUDITNÍ ČINNOSTI	3
3.1.	Provádění plánu auditů na rok 2022	3
3.2.	Statistické údaje o doporučeních Útvaru interního auditu	5
4.	ZÁVĚRY NA ZÁKLADĚ AUDITNÍ ČINNOSTI PROVEDENÉ V ROCE 2022	8
4.1.	Závěry ohledně auditů výkonnosti	8
4.1.1.	Řízení výkonnosti	8
4.1.2.	Provádění politiky EU	9
4.1.3.	Systémy vnitřní kontroly: legalita a správnost	10
4.1.4.	Připravenost na rozpočet EU a jeho včasné plnění	12
4.1.5.	Spolupráce se třetími stranami, které provádějí politiky a programy	13
4.1.6.	Informační technologie	13
4.1.7.	Ostatní procesy	14
4.2.	Omezené závěry Útvaru interního auditu	14
4.3.	Souhrnný výrok k finančnímu řízení Komise	15
5.	KONZULTACE S VÝBOREM PRO ŘEŠENÍ FINANČNÍCH NESROVNALOSTÍ, JEJŽ ZŘÍDILA KOMISE	17
6.	ZMÍRŇUJÍCÍ OPATŘENÍ PRO MOŽNÝ STŘET ZÁJMŮ (MEZINÁRODNÍ STANDARDY INTERNÍHO AUDITU) – ŠETŘENÍ EVROPSKÉ VEŘEJNÉ OCHRÁNKYNĚ PRÁV	17

1. Cíle a rozsah zprávy

Tato zpráva informuje Evropský parlament a Radu v rámci postupu udělování absolutoria o **interních auditech provedených v roce 2022 Útvarem interního auditu Evropské komise v generálních ředitelstvích, útvarech a výkonných agenturách Komise**¹. Obsahuje: i) přehled počtu a typů provedených interních auditů; ii) shrnutí vydaných doporučení a iii) opatření přijatá na základě těchto doporučení. V souladu s čl. 118 odst. 8 a článkem 247 finančního nařízení² Komise předává zprávu Evropskému parlamentu a Radě. Vychází ze zprávy, kterou vypracoval v souladu s čl. 118 odst. 4 finančního nařízení interní auditor Komise ohledně auditů Útvaru interního auditu a konzultačních zpráv dokončených v roce 2022³.

2. Úkol Útvaru interního auditu: odpovědnost, nezávislost a objektivita

Úkolem Útvaru interního auditu je **posilovat a chránit organizační hodnotu tím, že poskytuje objektivní jistotu, doporučení a informace na základě rizik**. Útvar Interního auditu pomáhá Komisi dosáhnout jejích cílů zavedením systematického, disciplinovaného přístupu za účelem hodnocení a zvýšení účinnosti řízení rizik a kontrolních a správních procesů. K jeho úkolům patří hodnocení a vydávání vhodných doporučení k zlepšování řízení rizik a kontrolních a správních procesů v zájmu dosažení těchto tří cílů: i) prosazování náležité etiky a hodnot v rámci organizace; ii) zajištění účinného řízení výkonnosti organizace a odpovědnosti a iii) účinné sdělování informací o rizicích a kontrolách příslušným oblastem organizace. Tímto podporuje Útvar interního auditu kulturu efektivního a účinného řízení v rámci Komise a jejích útvarů.

Nezávislost Útvaru interního auditu je zakotvena ve finančním nařízení a v jeho chartě poslání⁴ přijaté Komisí. Tato charta stanoví, že k zajištění objektivity úsudku a zabránění střetu zájmů musí auditoři Útvaru interního auditu zachovat svou nezávislost ve vztahu k činnostem a operacím, které posuzují. Je-li jejich objektivita skutečně nebo zdánlivě narušena, je třeba zveřejnit podrobné údaje o narušení objektivity. Považuje-li to interní auditor za nezbytné, může se obrátit přímo na předsedu Komise a/nebo sbor komisařů.

Útvar interního auditu vykonává svou činnost v souladu s finančním nařízením, mezinárodními standardy pro profesionální praxi interního auditu a etickým kodexem Institutu interních auditorů.

Útvar interního auditu podává zprávy Výboru pro pokrok v oblasti auditu, který byl zřízen podle článku 123 finančního nařízení, **a je tomuto výboru funkčně odpovědný**. Útvar interního auditu: i) podává zprávy Výboru pro pokrok v oblasti interního auditu o významných záležitostech vyplývajících z jeho auditů a možném zlepšení auditovaných procesů; ii) poskytuje roční souhrnný výrok o stavu finančního řízení v Komisi a iii) podává zprávy (alespoň jednou za rok) o svém poslání a výkonnosti, jak stanoví jeho roční plán auditů. Tato zpráva obsahuje významná vystavení vůči rizikům, otázky kontroly, problémy v oblasti správy a řízení a další záležitosti.

Výbor pro pokrok v oblasti auditu je sboru komisařů nápomocen při plnění jeho povinností podle Smluv, finančního nařízení a jiných právních nástrojů. Činí tak: i) zajištěním nezávislosti Útvaru interního auditu; ii) sledováním kvality práce v rámci interního auditu; iii) zajištěním toho, aby útvary Komise náležitě zohledňovaly doporučení interního a externího auditu; a iv) zajištěním toho, aby byla tato doporučení řádně uplatňována.

¹ Zpráva se nevztahuje na Evropský mírový nástroj, decentralizované evropské agentury, Evropskou službu pro vnější činnost ani jiné subjekty auditované Útvarem interního auditu, kterým jsou vydávány zvláštní výroční zprávy.

² Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) 2018/1046 ze dne 18. července 2018, kterým se stanoví finanční pravidla pro souhrnný rozpočet Unie, mění nařízení (EU) č. 1296/2013, (EU) č. 1301/2013, (EU) č. 1303/2013, (EU) č. 1304/2013, (EU) č. 1309/2013, (EU) č. 1316/2013, (EU) č. 223/2014 a (EU) č. 283/2014 a rozhodnutí č. 541/2014/EU a zrušuje nařízení (EU, Euratom) č. 966/2012 (Úř. věst. L 193, 30.7.2018).

³ Tato zpráva zahrnuje auditní zprávy dokončené v období od 1. února 2022 do 31. ledna 2023.

⁴ Sdělení Komise, Charta poslání Útvaru interního auditu Evropské komise, C(2022)8450 final ze dne 28. listopadu 2022.

Takto pomáhá Výbor pro pokrok v oblasti auditu zvýšit účinnost a efektivnost Komise při dosahování jejích cílů. Výbor pro pokrok v oblasti auditu usnadňuje sboru komisařů rovněž dohled nad řízením Komise, řízením rizik a postupy vnitřní kontroly⁵.

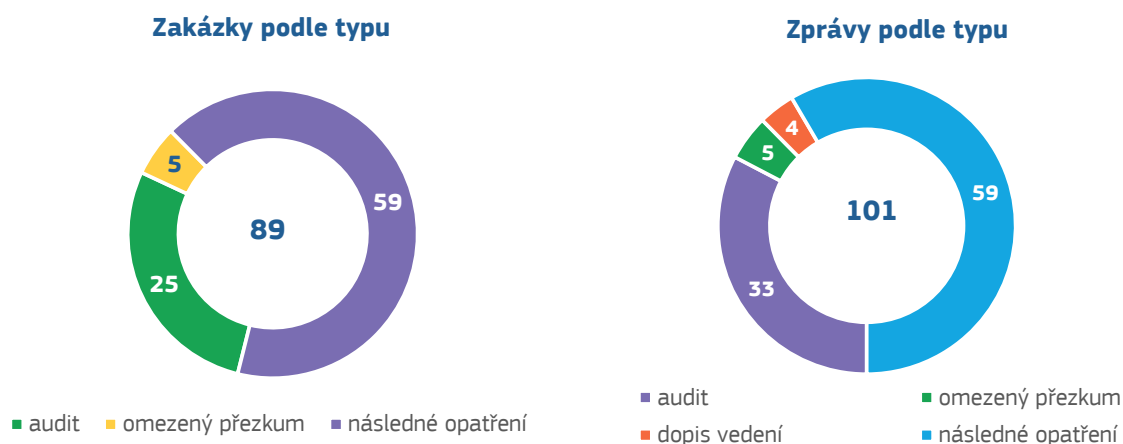
Útvar interního auditu neprovádí audity systémů kontroly finančních prostředků EU v členských státech. Tyto audity se zaměřují na úroveň jednotlivých příjemců a provádějí je interní auditoři členských států, vnitrostátní auditní orgány, ostatní generální ředitelství Evropské komise a Evropský účetní dvůr. Útvar interního auditu však provádí audity opatření, která Komise přijala v oblasti dohledu a kontroly, pokud jde o i) orgány v členských státech a ii) ostatní subjekty odpovídající za vyplacení finančních prostředků EU. V souladu s čl. 118 odst. 2 finančního nařízení má útvar interního auditu úplný a neomezený přístup ke všem informacím potřebným k výkonu svých úkolů, v případě potřeby i na místě, a to i v členských státech a ve třetích zemích.

3. Přehled auditní činnosti

3.1. Provádění plánu auditů na rok 2022

Útvar interního auditu provedl plán auditů na rok 2022 v souvislosti se situací, kdy se zvýšil tlak na zdroje některých generálních ředitelství a útvarů Komise vzhledem k režimu krizového řízení v důsledku ruské útočné válce proti Ukrajině. Kromě toho měla na původní plán auditu dopad zpoždění související s přijetím právních předpisů a zahájením provádění programů. I přes problémy vyplývající z těchto okolností dokončil útvar interního auditu 89 auditních zakázek (auditů, přezkumů a zakázek týkajících se následných opatření) a vydal 101 zpráv (včetně závěrečných zpráv o auditu a zpráv o přezkumu, následných a závěrečných zpráv a dopisů vedení)⁶.

Celkový počet zakázek a zpráv dokončených k datu uzávěrky dne 31. ledna 2023 a rozdělených podle typu je uveden v následujících grafech.

Zdroj: Evropská komise, Útvar interního auditu

⁵ Podrobnosti viz sdělení Komisi, Charta výboru Evropské komise pro pokrok v oblasti auditu, C(2020) 1165 final ze dne 27. února 2020. Charta Výboru pro pokrok v oblasti auditu byla v roce 2020 aktualizována, aby zohlednila skutečnost, že Komise na období 2019–2024 zahájila činnost dne 1. prosince 2019, a změny ve složení výboru.

⁶ Do auditní oblasti Útvaru interního auditu Komise patří celkem 51 organizačních jednotek. V případě některých z těchto jednotek byla v roce 2022 vydána více než jedna závěrečná zpráva o auditu, přezkumu nebo konzultaci. Podrobný přehled jednotek, u nichž byly vydány závěrečné zprávy o auditu a zprávy o přezkumu, je uveden v pracovním dokumentu útvarů Komise přiloženém k této zprávě.

Počet zpráv je vyšší než počet zakázek, protože u některých horizontálních auditů nebo auditů více subjektů vypracovává Útvar interního auditu několik zpráv pro různé auditované subjekty v rámci auditu. V roce 2022 provedl Útvar interního auditu 14 horizontálních auditů a auditů více subjektů (a vydal 22 závěrečných zpráv k těmto auditům).

Původní plán auditu na rok 2022 zahrnoval 37 auditních zakázek (bez zakázek týkajících se následných opatření), jejichž dokončení bylo naplánováno ke dni uzávěrky 31. ledna 2023. Kromě toho zahrnoval 35 zakázek, jejichž zahájení bylo plánováno v průběhu vykazovaného období a jejichž dokončení bylo plánováno po skončení vykazovaného období.

V souladu se svou chartou a mezinárodními auditorskými standardy plánuje Útvar interního auditu svou auditní činnost na základě posouzení rizik a analýzy kapacity. Jeho cílem je stanovit plán, který se vztahuje na nejrizikovější oblasti, čímž maximalizuje přidanou hodnotu Útvaru interního auditu. Dále tento postup pomáhá zajistit co nejlepší využití zdrojů a efektivní a účinné provádění plánu auditu. Útvar interního auditu pravidelně sleduje plnění plánu auditu a podle potřeby jej upravuje.

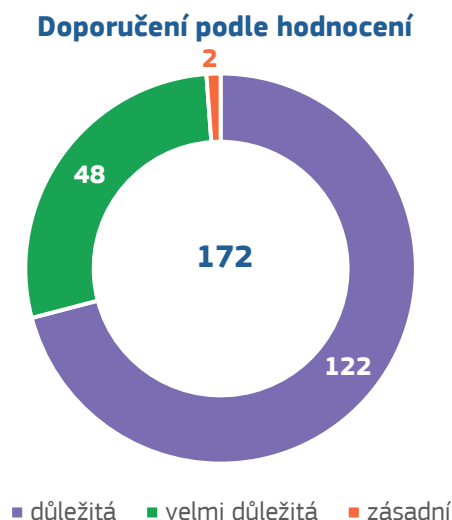
Původní plán auditu Útvaru interního auditu na rok 2022 byl aktualizován v srpnu 2022, aby zohlednil vývoj rizik. V rámci této aktualizace plánoval Útvar interního auditu dokončit 29 auditních zakázek do 31. ledna 2023. Výbor pro pokrok v oblasti auditu vzal v úvahu původní i aktualizované plány.

Ke dni uzávěrky 31. ledna 2023 dokončil Útvar interního auditu 30 auditních zakázek. To představuje 100 % plánu auditu na rok 2022, aktualizovaného v polovině roku a jednu další zakázku, jejíž dokončení bylo plánováno po skončení vykazovaného období.

Tato zpráva se týká auditů dokončených Útvarem interního auditu ve vykazovaném období od 1. února 2022 do 31. ledna 2023. Dodatečné činnosti, které k 31. lednu 2023 (mimo vykazované období) stále probíhaly a které přispěly k souhrnnému výroku Útvaru interního auditu k finančnímu řízení Komise za rok 2022, proto nejsou v příloze této zprávy shrnuty. To se vztahuje zejména na zakázky týkající se koncepce a provádění Nástroje pro oživení a odolnost a rizik Komise při platbách. Relevantní informace z těchto zakázek byly zohledněny v souhrnném výroku za rok 2022 (viz oddíl 4.3).

3.2. Statistické údaje o doporučeních Útvaru interního auditu

Útvar interního auditu vydal 172 doporučení, která vyplynula z jeho auditní činnosti v roce 2022. Jak je znázorněno níže, většina těchto doporučení (71 %) byla hodnocena jako důležitá a dvě doporučení jako zásadní.

Zdroj: Evropská komise, Útvar interního auditu

Auditované subjekty přijaly v roce 2022 167 doporučení ze 172 doporučení vydaných Útvarem interního auditu. Dvě doporučení byla částečně přijata⁷ a tři doporučení byla zamítnuta⁸. Pro všechna (částečně) přijatá doporučení vypracovaly auditované subjekty akční plány. Tyto akční plány byly předloženy Útvaru interního auditu, který je následně vyhodnotil jako uspokojivé nebo si vyžádal revidovaný akční plán.

DOPORUČENÍ VYDANÁ V LETECH 2018 AŽ 2022

Útvar interního auditu předložil Výboru pro pokrok v oblasti auditu komplexní přehled opatření přijatých v návaznosti na doporučení, která byla opožděna o více než šest měsíců. Kromě toho Útvar interního auditu vypracoval čtvrtletní zprávy o provádění doporučení se zpožděním více než šest měsíců, která byla projednávána na schůzkách přípravné skupiny Výboru pro pokrok v oblasti auditu.

Jak je znázorněno níže, ke dni uzávěrky 31. ledna 2023 bylo z celkového počtu 854 (částečně) přijatých doporučení⁹ vydaných Útvarem interního auditu v období 2018–2022 auditovanými subjekty 635 (74 %) vyhodnoceno jako provedené¹⁰. Dosud zůstává celkem 219 doporučení (26 %) otevřených.

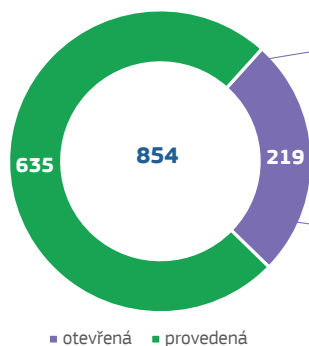
⁷ Jedno velmi důležité doporučení a jedno důležité doporučení bylo auditovaným subjektem přijato pouze částečně. Vedení přijalo zbývající zbytkové riziko.

⁸ Tři velmi důležité doporučení byla zamítnuta; toto se týká stejného doporučení, které bylo adresováno samostatně třem auditovaným generálním ředitelstvím a útvarům v rámci jednoho auditu více subjektů. Vedení přijalo zbytkové riziko.

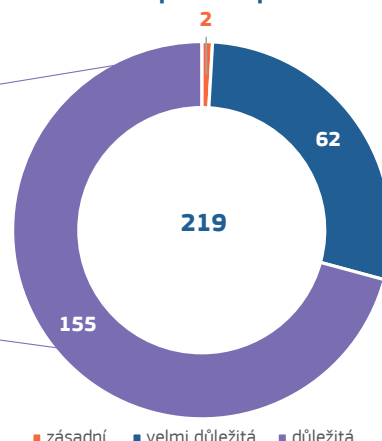
⁹ Z 858 doporučení vydaných v letech 2018–2022 bylo plně přijato 852 doporučení, dvě byla přijata částečně a čtyři byla zamítnuta.

¹⁰ Graf znázorňuje hodnocení doporučení ke dni uzávěrky. To se může lišit od hodnocení v původní auditní zprávě, protože v rámci následného auditu může Útvar interního auditu vyhodnotit, že opatření přijatá auditovaným subjektem částečně zmírnila původně zjištěná rizika, a proto bylo hodnocení doporučení sníženo.

**Přijatá doporučení vydaná v období
2018–2022 podle stavu**
(na základě posouzení auditovaných subjektů)

Otevřená doporučení podle hodnocení

Zdroj: Evropská komise, Útvar interního auditu

Z 219 otevřených doporučení, která zůstala otevřená ke dni uzávěrky, jsou dvě hodnocena jako „zásadní“, 62 jako „velmi důležitá“ a 155 jako „důležitá“.

Z otevřených doporučení je 46 opožděných (nebyla provedena v původně stanoveném termínu). Tato opožděná doporučení představují 5,4 % z celkového počtu (částečně) přijatých doporučení. Z těchto opožděných doporučení jsou tři velmi důležitá zařazena mezi doporučení s velkým zpožděním (doporučení má velké zpoždění, pokud je stále otevřeno po uplynutí více než šesti měsíců od původního data provedení). To je oproti předchozím letům značný pokles, což svědčí o přísné politice následných opatření, kterou Útvar interního auditu uplatňuje při hodnocení plnění svých doporučení. Tato velmi důležitá doporučení s velkým zpožděním představují pouze 0,4 % z celkového počtu (částečně) přijatých doporučení v období 2018–2022 (v porovnání s 0,8 % v předchozím vykazovaném období). Před rokem 2018 nebyla vydána žádná velmi důležitá doporučení s velkým zpožděním.

Zpoždění opožděných doporučení (vydaných v období 2018–2022) podle hodnocení

Zdroj: Evropská komise, Útvar interního auditu

Útvar interního auditu se celkově domnívá, že provádění jeho doporučení je uspokojivé a srovnatelné s předchozími vykazovanými obdobími. Tento stav naznačuje, že útvary Komise zásadní a velmi důležitá doporučení náležitě provádějí, a zmírňují tak rizika, která Útvar interního auditu zjistil. Přesto je třeba věnovat pozornost jednotlivým doporučením s velkým zpožděním, která jsou hodnocena jako velmi důležitá.

Tato velmi důležitá a dlouho opožděná doporučení jsou shrnuta v části 3 přílohy této zprávy.

4. Závěry na základě auditní činnosti provedené v roce 2022

4.1. Závěry ohledně auditů výkonnosti

S cílem přispět ke kultuře Komise založené na výkonnosti a k většímu zaměření na co nejlepší zhodnocení vynaložených prostředků pokračoval Útvar interního auditu v roce 2022 v rámci svého strategického plánu auditů na období v provádění auditů výkonnosti a sdružených auditů¹¹.

Výsledné závěry auditu se týkaly: 1) provádění politiky EU; 2) systémů vnitřní kontroly ve vztahu k zákonnosti a správnosti; 3) připravenosti na rozpočet EU a jeho včasné plnění; 4) řízení výkonnosti; 5) spolupráce se třetími stranami, které provádějí politiky a programy; 6) informační technologie; a 7) dalších procesů.

V souladu se svou metodikou a osvědčenými postupy přistupuje Útvar interního auditu k výkonnosti nepřímo, a to na základě posouzení výkonnosti útvarů při provádění politik, programů a opatření s ohledem na rizika s nimi spojená. Tímto přístupem se Útvar interního auditu snaží zajistit,

aby generální ředitelství a útvary zavedly náležité výkonnostní rámce, nástroje pro měření výkonnosti, a systémy monitorování.

V následujících oddílech jsou uvedeny závěry Útvaru interního auditu o různých aspektech výkonnosti, na které se zaměřil při auditech provedených v roce 2022.

4.1.1. Řízení výkonnosti

Spolehlivý systém řízení výkonnosti je nezbytný k zajištění toho, aby cíle a ukazatele výkonnosti byly stanoveny účinně a v souladu s prioritami Komise, aby byly pravidelně sledovány a vykazovány a aby činnosti Komise přinášely maximální výkon a přidanou hodnotu. Politické subjekty a veřejnost stále častěji vyžadují jasné důkazy o tom, jak Komise plní politické a operační cíle.

Komise je proto odhodlána uplatňovat silný výkonnostní rámec. Sdělení o výkonnostním rámci pro rozpočet EU v rámci víceletého finančního rámce na období 2021–2027 obsahuje nezbytné nástroje a postupy pro stanovení cílů a měření a sledování pokroku při jejich dosahování. V tomto rámci Útvar interního auditu provedl **čtyři audity** v oblasti řízení výkonnosti.

- 1) Aby mohla Komise sledovat svou výkonnost a podávat veřejnosti a dalším zúčastněným stranám odpovídající zprávy, musí mít záruku přiměřené věrohodnosti, že její informace o výkonnosti finančních programů EU jsou spolehlivé. Útvar interního auditu provedl audit na Generálním ředitelství pro rozpočet a Generálním sekretariátu Komise. Posoudil přiměřenost zavedeného kontrolního systému, který Komisi pomáhá získat věrohodnost ohledně spolehlivosti informací o výkonnosti jejích finančních programů. Útvar interního auditu uznal, že celkový kontrolní přístup ve vztahu ke spolehlivosti informací o výkonnosti nelze uplatňovat stejným způsobem jako v případě aspektů legality a správnosti, což lze částečně vysvětlit náročným procesem, v němž se informace o výkonnosti shromažďují, zpracovávají a vykazují, vzhledem k velkému množství a rozmanitosti těchto informací, jakož i k počtu subjektů zapojených do správy těchto informací, zejména v rámci sdíleného a nepřímého řízení. S ohledem na tyto velmi náročné podmínky dospěl Útvar interního auditu k závěru, že ačkoli Komise dosáhla pokroku při zlepšování výkonnostního rámce pro rozpočet EU a při zavádění kontrolního systému nezbytného pro získání jistoty o spolehlivosti vykazování informací o výkonnosti svých finančních programů, je třeba provést řadu klíčových zlepšení, aby se tento systém dále posílil. Zejména byl zjištěn jeden velmi významný nedostatek týkající se kontrolních činností, včetně mezer nebo nesrovnalostí v

¹¹ Celkově provedl Útvar interního auditu 28 auditů výkonnosti a sdružených auditních zakázek. Podrobnosti viz příloha.

institucionálních pokynech v souvislosti s posuzováním spolehlivosti informací o výkonnosti (které se odrážejí ve způsobu, jakým jsou vykazovány související kontroly) a kontrol kvality na ústřední úrovni, které nejsou vždy prováděny tak, jak bylo zamýšleno, zejména přezkumů kvality a kontrol konzistence týkajících se výročních zpráv o činnosti.

- 2) Na základě aktuálního stavu rámcových programů EU pro výzkum a inovace na období 2014–2020 a 2021–2027 posoudil Útvar interního auditu specifické rysy výkonnostních rámců programu Horizont 2020 (účinné provádění systému sledování a podávání zpráv) a programu Horizont Evropa (koncepte výkonnostního rámce). Audit se týkal generálních ředitelství pro výzkum a inovace, pro oblast klimatu, pro energetiku, pro mobilitu a dopravu, Evropské výkonné agentury pro klima, infrastrukturu a životní prostředí a Společného výzkumného střediska¹². Koncepte výkonnostního rámce a systému sledování a podávání zpráv pro program Horizont Evropa a stav jeho fungování jsou celkově přiměřené a odpovídají fázi životního cyklu programu. Útvar interního auditu však zaznamenal jeden velmi důležitý nedostatek týkající se účinnosti systému podávání zpráv pro program Horizont 2020.

V neposlední řadě byly provedeny dva audity řízení výkonnosti na těchto generálních ředitelstvích:

- 3) Eurostat a
- 4) GR pro daně a celní unii

V obou případech 3) a 4) byly systémy řízení výkonnosti vhodně navrženy, účinně a efektivně provedeny, což umožnilo plánování, sledování a podávání zpráv o dosažení klíčových cílů politiky

4.1.2. Provádění politiky EU.

V roce 2019 předseda Komise definoval politické priority na pětileté období. Klíčovým úkolem Komise je převést tyto priority do konkrétních opatření. Jednotlivá generální ředitelství a útvary se aktivně podílejí na vytváření a provádění politik EU. Činí tak mimo jiné tím, že navrhují právní předpisy EU, pomáhají členským státům při jejich provádění, zajišťují dodržování práva EU a zajišťují vnější zastoupení Unie v jiných záležitostech než v zahraničních věcech a bezpečnostní politice. **Pět auditů** provedených Útvarem interního auditu posuzovalo výkonnost příslušných generálních ředitelství v některých z těchto oblastí. Čtyři z pěti auditů ukázaly, že je nutné provést významná zlepšení, přičemž Útvar interního auditu vydal v roce 2022 několik velmi důležitých doporučení adresovaných auditovaným generálním ředitelstvím¹³.

- 1) Jeden audit posuzoval přiměřenost a účinnost systému záruk Evropského fondu pro udržitelný rozvoj. Útvar interního auditu ocenil úsilí, které Generální ředitelství pro mezinárodní partnerství a Generální ředitelství pro sousedství a jednání o rozšíření vynaložila na správu tohoto systému záruk, který je novým a jedinečným nástrojem. Navzdory značným problémům souvisejícím se zavedením nového způsobu provádění, nutnosti vyjednat několik horizontálních doložek a přeorientování na řešení problémů spojených s pandemií COVID-19 byly dohody na celou částku nástroje podepsány ve lhůtě stanovené nařízením o fondu. Je však třeba výrazně posílit správu a řízení, budování věrohodnosti, smluvní ujednání a ujednání o sledování výkonnosti, aby se posílily procesy řízení, provádění a podávání zpráv.
- 2) Druhý audit provedený na generálních ředitelstvích pro obchod, pro zemědělství a rozvoj venkova a pro životní prostředí se zaměřil na procesy, které zajišťují účinné a efektivní provádění dvoustranných obchodních dohod. Vyplynulo z něho, že Generální ředitelství pro obchod přijalo opatření k posílení provádění a prosazování dvoustranných obchodních dohod se zaměřením na koordinaci s vnějšími zúčastněnými stranami a spolupráci s ostatními útvary Komise. Generální ředitelství pro obchod však

¹² Kromě generálních ředitelství a útvarů Komise se audit týkal také Společného podniku pro čisté letectví, který je autonomním subjektem EU, a proto nespadá do oblasti působnosti této zprávy.

¹³ 14 z celkem 48 velmi důležitých doporučení vydaných v roce 2022 (29 %).

potřebuje další zlepšení, pokud jde o přínos následných hodnocení a studií k provádění obchodních dohod a o dokumentaci informací o aktuálním stavu stávajících obchodních překážek.

- 3) Třetí audit byl zaměřen na posouzení postupů zavedených generálními ředitelstvími pro zemědělství a rozvoj venkova a pro zdraví a bezpečnost potravin a Evropským úřadem pro boj proti podvodům¹⁴ s cílem předcházet podvodům s potravinami a odhalovat je. Podvody s potravinami mohou nejen bránit řádnému fungování vnitřního trhu, ale také představovat riziko pro zdraví lidí, zvířat nebo rostlin, pro dobré životní podmínky zvířat nebo pro životní prostředí v EU. Ačkoli jsou postupy zavedené oběma generálními ředitelstvími celkově přiměřené, přetrvávají velmi závažné nedostatky mající dopad na jejich účinnost a efektivitu. Ty se týkají přidělování úkolů spojených s ekologickými potravinami; prověřování oznámení za účelem identifikace potenciálních případů podvodů; sledování možných problémů v kontrolních systémech členských států; a funkcí souvisejících systémů informačních technologií.
- 4) Čtvrtý audit posuzoval systém vnitřní kontroly na Generálním ředitelství pro zemědělství a rozvoj venkova pro provádění vnitrostátních programů podpory v odvětví vína. Přestože generální ředitelství celkově provádí dostatečné kontroly pro účinné a efektivní provádění vnitrostátních programů podpory v odvětví vína, přetrvává zde významný nedostatek. Týká se sledování výkonnosti těchto programů (konkrétně pokynů poskytovaných členským státům ohledně údajů o výkonnosti, které musí předkládat Komisi, a hodnocení těchto údajů Generálním ředitelstvím pro zemědělství a rozvoj venkova).
- 5) Studie jsou klíčovým vstupem do procesu tvorby politiky. Útvar interního auditu dospěl k závěru, že systém vnitřní kontroly zavedený na Generálním ředitelství pro mobilitu a dopravu zajišťuje, že jednotlivé fáze životního cyklu studií jsou řízeny účinně a efektivně a v souladu s platnými právními předpisy a institucionálními pokyny.

4.1.3. Systémy vnitřní kontroly: legalita a správnost

Jednou z priorit Útvaru interního auditu zůstává ujištění sboru komisařů, generálních ředitelství a útvarů o účinném a efektivním provádění vnitřních kontrol v oblasti finančního řízení. Na základě hloubkového posouzení rizik a z něj vyplývajícího strategického plánu auditu na období 2021–2023 provedl Útvar interního auditu v roce 2022 **sedm auditních zakázek** v této oblasti. Z těchto auditů vyplynulo, že je třeba provést významná zlepšení, a bylo vydáno několik doporučení¹⁵.

- 1) Zavedení „odhadované celkové rizikové částky při uzavření“ v roce 2016 představovalo významný krok ke zlepšení podávání zpráv Komise o finančním řízení, neboť doplňuje podávání zpráv o programech s víceletými systémy kontroly tím, že poskytuje dodatečné informace o odhadovaných rizikových částkách, které podle očekávání Komise zůstanou zachovány po provedení všech odhadovaných nápravných opatření. V této souvislosti provedl Útvar interního auditu omezený přezkum podávání zpráv o preventivních a nápravných opatřeních Komise („nápravná kapacita“) v generálních ředitelstvích pro rozpočet, pro zemědělství a rozvoj venkova, pro zaměstnanost, sociální věci a sociální začleňování, pro mezinárodní partnerství, pro regionální a městskou politiku, pro výzkum a inovace a v Evropské výkonné agentuře pro výzkum. Útvar interního auditu ocenil pokračující úsilí Generálního ředitelství pro rozpočet o zlepšení kvality a srozumitelnosti zpráv o preventivních a nápravných opatřeních ve výroční zprávě o řízení a výkonnosti za rok 2021. Útvar došel k závěru, že institucionální pokyny pro podávání zpráv o preventivních a nápravných opatřeních jsou celkově dobře navrženy a účinně prováděny generálními ředitelstvími a útvary zařazenými do vzorku. Přetrvávají však velmi závažné nedostatky v oblasti vnitřních kontrol (na institucionální i místní úrovni), které zajišťují, aby generální ředitelství ve

¹⁴ V souladu se správními ujednáními mezi Komisí a Evropským úřadem pro boj proti podvodům se rozsah auditu nevztahoval na otázky, které spadají pod nezávislost generálního ředitele Evropského úřadu pro boj proti podvodům v souvislosti s jeho povinnostmi při vyšetřování. Auditní činnost týkající se Evropského úřadu pro boj proti podvodům spočívala v přezkumu dokumentů, aniž by se zabývala vyšetřovacími činnostmi, a v pohovorech s příslušnými zaměstnanci. Výsledkem nebylo žádné zjištění ani doporučení pro Evropský úřad pro boj proti podvodům.

¹⁵ 18 z celkem 48 velmi důležitých doporučení vydaných v roce 2022 (38 %).

svých výročních zprávách o činnosti a Generální ředitelství pro rozpočet ve výroční zprávě Komise o řízení a výkonnosti uváděla jednoduché, jasné a spolehlivé informace. Týkají se dostupnosti kvantitativních údajů a kvalitativních informací, které účinně dokládají celkovou nápravnou kapacitu Komise, a jasnosti a konzistentnosti podávání zpráv o opravách ve výročních zprávách o činnosti a výroční zprávě o řízení a výkonnosti.

- 2) Nástroj pro oživení a odolnost je dočasný nástroj, jehož prostřednictvím Komise získává finanční prostředky, jež členskými státy pomáhají provádět v souladu s prioritami EU reformy a investice. Útvar interního auditu posoudil kontrolní a auditní strategie Generálního ředitelství pro hospodářské a finanční záležitosti pro nástroj pro oživení a odolnost. Uznal, že pokrok v zavádění kontrolních a auditních strategií byl náročným úkolem vzhledem ke složitosti operačního prostředí a právního rámce nástroje, jakož i tlaku na zdroje pro schválení vnitrostátních plánů pro oživení a odolnost a provedení prvních plateb. Přetrvávají však velmi závažné nedostatky v koncepci těchto kontrol, které mohou bránit věrohodnosti týkající se legality a správnosti plateb a o účinnosti kontrolních systémů v členských státech při ochraně finančních zájmů Unie. Tyto nedostatky se týkaly metodiky pozastavení plateb v případě nedosažení milníků a cílů, uplatňování oprav vyplývajících z auditů ex post, definice kritérií pro vyvození závěrů o souladu kontrolních systémů členských států a metodiky pro vymezení rozsahu auditů systému.
- 3) Audit na Generálním ředitelství pro evropskou civilní ochranu a operace humanitární pomoci posuzoval koncepci a provádění kontrol v oblasti správy grantů, od jejich přidělení až po konečnou platbu a auditů ex post související s mechanismem civilní ochrany Unie. Ačkoli je kontrolní strategie pro správu grantů navržena odpovídajícím způsobem, při jejím provádění se vyskytuje velmi závažný nedostatek, který souvisí s nezveřejněním kritérií pro výběr příjemců v rámci postupů přímého přidělování a s odůvodněním použití těchto postupů.
- 4) Finanční prostředky Evropské unie v rámci rozpočtového okruhu sousedství a svět mohou být poskytovány příjemcům na všech kontinentech. Kapacita delegací EU je však omezená a generální ředitelství pro vnější činnost nemohou zkoumat každou položku výdajů v závěrečných žádostech o platbu. Proto jsou příjemci a dodavatelé smluvně zavázáni k ověřování výdajů externím auditorem. Tato ověřování smluvních výdajů mají potenciál zabránit velkému počtu chyb legality a správnosti předtím, než Komise provede platbu, a mají proto významné místo v řetězci vnitřní kontroly. Předchozí auditů Útvaru interního auditu odhalily, že ověřování smluvních výdajů nemusí být vždy dostatečně spolehlivou kontrolou, protože ne vždy dokázalo odhalit nezpůsobilé výdaje před konečnou platbou. V roce 2022 Útvar interního auditu posuzoval koncepci a provádění kontrol ověřování smluvních výdajů v generálních ředitelstvích pro mezinárodní partnerství, pro sousedství a jednání o rozšíření a ve Službě pro nástroje zahraniční politiky. Útvar interního auditu konstatoval, že Generální ředitelství pro mezinárodní partnerství vynaložilo značné úsilí na zavedení procesu ověřování smluvních výdajů, který používá také Generální ředitelství pro sousedství a jednání o rozšíření a Služba pro nástroje zahraniční politiky. Tento proces však není zcela přiměřený, a proto je pouze částečně účinný a efektivní, pokud jde o spolehlivý zdroj věrohodnosti týkající se legality a správnosti plateb. V této souvislosti zjistil Útvar interního auditu dva velmi závažné nedostatky týkající se cíle a koncepce procesu a sledování zpětné vazby k ověřování smluvních výdajů.
- 5) Generální ředitelství pro informatiku má vedoucí úlohu v zadávacích řízeních týkajících se informačních a komunikačních technologií, které se týkají nejen Evropské komise, ale i dalších orgánů a institucí EU. Útvar interního auditu provedl audit veřejných zakázek na Generálním ředitelství pro informatiku. Vzhledem k této náročné úloze dospěl útvar interního auditu k závěru, že generální ředitelství navrhlo a zavedlo přiměřený a účinný rámec správy, řízení rizik a vnitřní kontroly pro své činnosti v oblasti zadávání veřejných zakázek. Jeho efektivita však stále zůstává značně slabá, zejména pokud jde o řízení zadávání zakázek v oblasti informačních a komunikačních technologií směrem ke konkurenceschopnějším a hospodárnějším metodám.

- 6) Obecné nařízení o ochraně osobních údajů¹⁶ postavilo soulad s ochranou osobních údajů do středu řízení a správy organizací a zavedlo přístup založený na posouzení rizik při zpracování údajů s cílem posílit základní právo každého člověka na ochranu jeho údajů. Aby byl zajištěn jednotný a harmonizovaný přístup k ochraně osobních údajů napříč orgány, institucemi a jinými subjekty EU, bylo v roce 2018 přijato vnitřní nařízení o ochraně údajů, které je v souladu se zásadami a pravidly obecného nařízení o ochraně osobních údajů¹⁷. Jeho hlavním cílem je zajistit, aby orgány, instituce a jiné subjekty EU zpracovávaly osobní údaje korektně a transparentně. Výkonné agentury zpracovávají velké množství osobních údajů. Vzhledem k tomu, že Komise hraje klíčovou roli při přijímání nařízení o ochraně údajů na úrovni EU, je důležité, aby výkonné agentury šly při uplatňování nových pravidel EU o ochraně údajů rovněž příkladem. Útvar interního auditu provedl audit v pěti výkonných agenturách¹⁸ a na Generálním ředitelství pro výzkum a inovace, aby posoudil, zda zavedly účinný a efektivní systém vnitřní kontroly ochrany osobních údajů v souladu s klíčovými ustanoveními vnitřního nařízení o ochraně údajů. Útvar interního auditu dospěl k závěru, že výkonné agentury s podporou Generálního ředitelství pro výzkum a inovace zavedly kontrolní systém ochrany osobních údajů, který je zaměřen na dodržování klíčových ustanovení platného nařízení. Generální ředitelství pro výzkum a inovace sice uznalo, že vytvořilo pevnou strukturu správy a řízení, která pomáhá řešit běžné otázky týkající se správy osobních údajů, a celkově pokročilo v zavádění kontrolního systému ochrany osobních údajů, přesto však přetrvávají významné nedostatky ovlivňující jeho účinnost a efektivitu. Tyto nedostatky se týkají formalizace dohody o společném správčství, pokud jde o zpracování osobních údajů a předávání osobních údajů do třetích zemí prostřednictvím portálu pro financování a nabídková řízení.
- 7) Útvar interního auditu nakonec provedl přezkum rámce vnitřní kontroly Generálního ředitelství pro daně a cla a dospěl k závěru, že generální ředitelství provedlo odpovídající posouzení existence a fungování svých zásad a složek vnitřní kontroly.

4.1.4. Přípravenost na rozpočet EU a jeho včasné plnění

Víceletý finanční rámec na období 2021–2027 v kombinaci s nástrojem na podporu oživení NextGenerationEU představuje bezprecedentní částku, která má pomoci napravit hospodářské a sociální dopady způsobené pandemií COVID-19 a napomoci přechodu k moderní a udržitelnější Evropě. Související rizika spojená se správou tohoto rozpočtu a s dosažením jeho cílů jsou ze své podstaty vysoká. To vedlo Útvar interního auditu k tomu, aby do svého plánu auditů na rok 2022 začlenil **čtyři audity** zahrnující počáteční kroky při plánování a plnění rozpočtu EU. Útvar interního auditu vydal několik doporučení, z nichž dvě byla vyhodnocena jako zásadní a vycházela ze zjištěných nedostatků.

- 1) Audit provedený v Evropské radě pro inovace, Výkonné agentuře pro malé a střední podniky a generálních ředitelstvích pro výzkum a inovace a pro komunikační síť, obsah a technologie se zaměřil na Evropskou radu pro inovace. Evropská rada pro inovace byla založena jako pilotní projekt v rámci osmého rámcového programu pro výzkum a inovace Horizont 2020, který zahrnoval vytvoření specializovaného subjektu pro investice, Fondu Evropské rady pro inovace. Evropská rada pro inovace se stala plnohodnotným programem v rámci programu Horizont Evropa (období 2021–2027), který zahrnuje tři režimy: Pathfinder (granty), Transition (granty) a Accelerator (podpora pouze formou grantů, vlastního kapitálu a kombinovaného financování). Přestože vnitřní kontroly pro grantovou složku Evropské rady pro inovace (programy Pathfinder a Transition) byly navrženy a zavedeny odpovídajícím způsobem, zjistil Útvar interního auditu zásadní a velmi závažné nedostatky v systémech řízení a správy a vnitřní kontroly programu Accelerator. Nedostatky se týkají řízení a správy programu, vnitřního

¹⁶ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů) (Úř. věst. L 119, 4.5.2016, s. 1).

¹⁷ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1725 ze dne 23. října 2018 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů orgány, institucemi a jinými subjekty Unie a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení nařízení (ES) č. 45/2001 a rozhodnutí č. 1247/2002/ES (Úř. věst. L 295, 21.11.2018, s. 39).

¹⁸ Výkonná agentura pro vzdělávání a kulturu, Evropská rada pro inovace a Výkonná agentura pro malé a střední podniky, Evropská výkonná agentura pro klima, infrastrukturu a životní prostředí, Výkonná agentura pro výzkum, Výkonná agentura Evropské rady pro výzkum.

kontrolního prostředí výkonné agentury ve vztahu k Evropské radě pro inovace, přechodu na nepřímé řízení, podávání zpráv z Fondu Evropské rady pro inovace výkonné agentuře a Generálnímu ředitelství pro výzkum a inovace, nesrovnalostí v kontrolách střetu zájmů během procesu hodnocení a informačních a technologických služeb a nástrojů souvisejících s programem Accelerator.

- 2) Další audit se zaměřil na posouzení kontrolní strategie prováděné Generálním ředitelstvím pro obranný průmysl a vesmír při řízení počátečních fází Evropského obranného fondu. Navzdory vhodně navrženým kontrolám se vyskytly významné nedostatky související s prováděním ověřování statusu malých a středních podniků a společností se střední tržní kapitalizací.

A konečně, dva audity se zaměřily na počáteční fáze provádění víceletého finančního rámce na období 2021–2027:

- 3) Včasné provádění programu Nástroje pro propojení Evropy na období 2021–2027 programu Výkonné agentury pro klima, infrastrukturu a životní prostředí a generálních ředitelství pro energetiku a pro mobilitu a dopravu a
- 4) Připravenost Generálního ředitelství pro vzdělávání, mládež, sport a kulturu na provedení programu Erasmus+ na období 2021–2027.

Výsledky bodu 3) a 4) byly uspokojivé a v auditovaných generálních ředitelstvích a útvarech Komise nebyla zjištěna žádná vysoká zbytková rizika ani závažné nedostatky.

4.1.5. Spolupráce se třetími stranami, které provádějí politiky a programy

Úkoly spojené s plněním rozpočtu mohou být svěřeny subjektům Unie uvedeným v člancích 70 a 71 finančního nařízení. V současné době se decentralizované agentury EU liší z hlediska svých řídicích struktur, mandátů a úkolů. Vzhledem k rizikům zjištěným Útvarem interního auditu v souvislosti s odpovědností Komise za spolupráci s těmito subjekty, jejich sledování a dohled nad nimi, jakož i vzhledem k loňským prvním auditům zahrnujícím jak partnerská generální ředitelství Komise, tak decentralizované agentury EU nebo jiné autonomní subjekty, provedl Útvar interního auditu v roce 2022 **dva audity** obdobné povahy.

- 1) První audit se týkal mechanismů spolupráce mezi Evropskou nadací odborného vzdělávání a generálními ředitelstvími pro zaměstnanost, sociální věci a sociální začleňování, pro mezinárodní partnerství, pro sousedství a jednání o rozšíření a pro vzdělávání, mládež, sport a kulturu. Tato generální ředitelství zavedla odpovídající postupy na podporu svých vztahů s Evropskou nadací odborného vzdělávání. Bylo však zjištěno, že jejich účinnost je snížena nedostatečnou přesností geografického mandátu nadace, která spadá především pod Generální ředitelství pro zaměstnanost, sociální věci a sociální začleňování.
- 2) Druhý audit se týkal spolupráce mezi Generálním ředitelstvím pro námořní záležitosti a rybolov a Evropskou agenturou pro kontrolu rybolovu a zjistil, že generální ředitelství navrhlo přiměřené, účinné a efektivní postupy spolupráce v oblasti činností souvisejících s dodržováním mezinárodních ustanovení podle článku 30 nařízení o společné rybářské politice.

4.1.6. Informační technologie

S ohledem na zvýšené obavy o bezpečnost, právní povinnosti, očekávání členských států, nové požadavky uživatelů a institucionální přístup ke správě informací přijala Komise v roce 2018 digitální strategii s cílem přinést nová inovativní digitální řešení na podporu svých politik a činností. V této souvislosti provedl Útvar interního auditu v roce 2022 **čtyři audity** v oblasti informačních technologií.

- 1) Generální ředitelství pro informatiku hraje ústřední úlohu při podpoře a koordinaci provádění digitální strategie Komise, a kromě toho ve spolupráci s ostatními útvary Komise zajišťuje několik technických aspektů, které mají zásadní význam pro podporu digitalizace Komise. Audit pokroku při provádění digitální strategie Komise odhalil, že ačkoli Komise navrhla a zavedla odpovídající kontrolní systémy pro dohled, řízení a sledování provádění digitální strategie Evropské komise, přetrvává jeden významný

nedostatek, který má dopad na její účinné provádění. Týká se pokynů a podpory, které Generální ředitelství pro informatiku poskytuje útvarům Komise při přípravě a sledování pokroku při zavádění digitalizace procesů, souvisejících opatření plánu modernizace digitálních řešení a modelu digitálního poskytování.

Ve čtyřech generálních ředitelstvích a útvarcích byly provedeny tři audity, které posuzovaly koncepci a provádění opatření pro správu a řízení informačních technologií:

- 2) Migrace a vnitřní věci a Spravedlnost a spotřebitelé
- 3) Daně a celní unie
- 4) Generální sekretariát

Útvar interního auditu při těchto auditech nezjistil žádné významné nedostatky.

4.1.7. Ostatní procesy

Dva audity posuzovaly aspekty výkonnosti v rámci jiných procesů, konkrétně fyzické bezpečnosti a řízení lidských zdrojů.

- 1) Audit řízení lidských zdrojů na Generálním ředitelství pro hospodářské a finanční záležitosti neodhalil žádné závažné nedostatky v kontrolním systému.
- 2) Audit fyzické bezpečnosti odhalil několik problémů, výsledkem čehož bylo pět velmi důležitých doporučení.

Jako evropský orgán, zaměstnavatel a správce má Komise povinnost zajistit opatření fyzické bezpečnosti pro ochranu svých zaměstnanců a ochranu svého majetku. Celková odpovědnost za ochranu majetku a osob ve všech prostorách a u všech zaměstnanců Komise je svěřena Generálnímu ředitelství pro lidské zdroje a bezpečnost. Útvar interního auditu uznal, že oblast bezpečnosti je náročná a složitá. Se vznikem nových rizik se mění oblast bezpečnosti a útvary Komise (zejména Generální ředitelství pro lidské zdroje a bezpečnost) na ně musí odpovídajícím způsobem reagovat, a to bez dodatečných zdrojů. Přestože Komise dosáhla pokroku při zavádění odpovídající správy, řízení rizik a rámce vnitřní kontroly fyzické bezpečnosti, aby ochránila své zaměstnance a zabezpečila svůj majetek, je stále zapotřebí přijmout řadu významných opatření, aby dosáhla potřebné úrovně vyspělosti. Ty se týkají rámce správy, rámce řízení rizik a opatření vnitřní kontroly.

4.2. Omezené závěry Útvaru interního auditu

Útvar interního auditu vydal v únoru 2023 jednotlivým generálním ředitelstvím a útvarům Komise¹⁹ omezené závěry ohledně stavu vnitřní kontroly. Tyto omezené závěry přispěly k výročním zprávám o činnosti dotčených generálních ředitelství a útvarů za rok 2022. Vycházejí z auditů provedených v posledních pěti letech a zahrnují všechna vydaná otevřená doporučení. Závěry Útvaru interního auditu ohledně stavu vnitřních kontrol jsou omezeny na systémy řízení a kontroly, které byly podrobeny auditu. Zahrnuty nejsou systémy, které v uplynulých pěti letech auditem Útvaru interního auditu neprošly.

¹⁹ S výjimkou tří generálních ředitelství/útvarů Komise. Generální ředitelství pro Evropský úřad pro připravenost a reakci na mimořádné situace v oblasti zdraví a Evropská výkonná agentura pro zdraví a digitální oblast byly zřízeny v roce 2021, a proto pro tyto subjekty nebylo možné poskytnout žádné omezené závěry. V případě poradenského útvaru Inspirace, debata, zapojení a akcelerace opatření nebyly v období 2018–2022 provedeny žádné audity, protože nebyla zjištěna žádná vysoká rizika, a proto nebyly předloženy žádné omezené závěry.

4.3. Souhrnný výrok k finančnímu řízení Komise

Útvar interního auditu vydává roční souhrnný výrok k finančnímu řízení Komise, jak vyžaduje jeho charta poslání. Výrok je založen na auditní činnosti v oblasti finančního řízení v rámci Komise, kterou Útvar interního auditu provedl během posledních pěti let (2020 až 2022). Zohledňuje rovněž informace z dalších zdrojů, konkrétně zprávy Evropského účetního dvora. Souhrnný výrok je vydáván současně s touto zprávou a pokrývá tentýž rok.

Na základě těchto informací je interní auditor toho názoru, že Komise v roce 2022 zavedla postupy správy, řízení rizik a vnitřní kontroly, které jsou jako celek dostatečnou zárukou přiměřené věrohodnosti, pokud jde o dosažení jejích finančních cílů. Souhrnné stanovisko je však podmíněno s ohledem na výhrady, které pověřené schvalující osoby vznesly v prohlášeních o věrohodnosti ve svých výročních zprávách o činnosti.

Při vypracovávání tohoto celkového stanoviska zohlednil Útvar interního auditu i kombinovaný dopad všech částek, které byly podle odhadů rizikové při platbě, jelikož přesahují částky, na které se vztahuje výhrada. Celková výše rizikových částek při platbě je nejlepší odhad pověřených schvalujících osob, pokud jde o výši schválených výdajů, které nebyly v době platby v roce 2022 v souladu s platnými smluvními ustanoveními a právními předpisy. Ve svých výročních zprávách o činnosti odhadují generální ředitelství a útvary rizikové částky při platbě celkem na 2 722 až 3 294 milionů EUR. To odpovídá 1,6 % až 1,9 % celkových příslušných výdajů²⁰ z rozpočtu Komise, Evropského rozvojového fondu a svěřenských fondů EU v roce 2022, což je tím pádem pod prahovou hodnotou významnosti 2 %, jak je stanovena v pokynech pro přípravu výročních zpráv o činnosti za rok 2022.

Tyto rizikové částky při platbě za rok 2022 ještě nezahrnují žádné finanční opravy a inkasa vztahující se k nedostatkům a chybám, které generální ředitelství a útvary odhalí a napraví v budoucnosti vzhledem k víceletému nápravnému mechanismu, který je součástí systémů vnitřní kontroly Komise.

Vzhledem k těmto prvkům se Útvar interního auditu domnívá, že rozpočet EU je jako celek a v čase přiměřeně chráněn.

Bez uvedení dalších výhrad k souhrnnému výroku Útvar interního auditu zdůraznil tyto skutečnosti:

1. Plnění rozpočtu EU v souvislosti s nepředvídatelnými a opakujícími se krizemi

Situace ve zdravotní, sociální, ekonomické a finanční oblasti způsobená pandemií COVID-19 a následné krize (ruská útočná válka proti Ukrajině, energetická krize, inflace, migrace) obsahuje potenciálně vysoká průřezová rizika pro tuto instituci, pokud jde o plnění rozpočtu EU a realizaci priorit její politiky.

To zahrnuje operace, které jsou součástí víceletého finančního rámce na období 2014–2020, u nichž je stále ještě třeba provést odpovídající kontroly (zejména *ex post*), a operace v rámci víceletého finančního rámce na období 2021–2027 a balíčku na podporu oživení v rámci nástroje NextGenerationEU, pokud jde o aspekty týkající se věrohodnosti, souladu a výkonnosti.

Aby bylo zajištěno, že rozpočet bude v průběhu času řádně chráněn s ohledem na stávající nebývalé výzvy, Útvar interního auditu zdůrazňuje, že generální ředitelství a útvary Komise by měly nadále i) řádně posuzovat rizika způsobená opakujícími se krizemi spojená s finančním řízením z hlediska věrohodnosti, výkonnosti a souladu s právním rámcem a rovněž potenciální dopad na účinnost schopnosti Komise provádět nápravná opatření v důsledku možných logistických omezení při provádění kontrol na místě a velmi náročné hospodářské situace, které čelí EU a jednotlivé členské státy (včetně možných úpadků konečných příjemců, které by mohly ztížit vymáhání neoprávněně vyplacených částek), a ii) definovat a provést přiměřená zmírňující opatření, jako je úprava nebo nové definování jejich strategií kontroly.

²⁰ „Výdaji“ se rozumí celková výše plateb provedených v roce 2022 minus celková částka nového předběžného financování vyplaceného v roce 2022 plus celková částka starého předběžného financování zúčtovaného v roce 2022, jak ji vykazaly útvary Komise ve svých výročních zprávách o činnosti za rok 2022.

2. Provádění Nástroje pro oživení a odolnost

Opatření na ochranu rozpočtu EU je třeba dále posílit také v souvislosti s prováděním Nástroje pro oživení a odolnost založeného na výkonnosti.

Generální ředitelství Komise by měla:

- a) pokračovat v přezkumu a v případě potřeby dále zlepšovat koncepci a provádění systémů finančního řízení a strategií auditu a kontroly, aby byla zajištěna jejich přiměřenost,
- b) účinně uplatňovat rámec pro posuzování milníků a cílů a metodiku Komise pro rozhodnutí o pozastavení plateb podle nařízení o Nástroji pro oživení a odolnost přijaté dne 21. února 2023. Tyto klíčové prvky kontrolní strategie objasňují, jak bude Komise vykládat a v praxi uplatňovat pojem „uspokojivé dosažení“ stanovený v nařízení o Nástroji pro oživení a odolnost, v případech, kdy určité milníky a cíle pro konkrétní žádost o platbu nebyly zcela nebo částečně splněny. Vzhledem k tomu, že související rámec a metodika jsou nové a mají na jedné straně umožnit určitou míru flexibility a na druhé straně zajistit rovné zacházení s velmi složitými a různorodými situacemi, měla by je Komise přezkoumat a změnit, jakmile získá více zkušeností s jejich uplatňováním.

Kromě toho by měla být i nadále věnována náležitá pozornost zajištění účinných kontrolních systémů, pokud jde o primární odpovědnost členských států a zvláštní odpovědnost Komise ve vztahu k dalším prvkům souladu s předpisy (tj. ochrana finančních zájmů Unie v případě nedodržení unijních a vnitrostátních předpisů, zejména pokud jde o prevenci, odhalování a nápravu podvodů, korupce, dvojího financování a střetu zájmů nebo závažného porušení povinnosti vyplývajících z dohody o půjčce nebo dohody o financování). V této souvislosti je pro účely auditu, kontroly a boje proti podvodům, jakož i pro politické subjekty na vnitrostátní úrovni a na úrovni EU velmi důležitá dostupnost informací o využívání finančních prostředků týkajících se opatření na provádění reforem a investičních projektů v rámci plánů pro oživení a odolnost. Komise proto musí pokračovat ve svých opatřeních, aby zajistila, že členské státy budou shromažďovat standardizované kategorie údajů týkající se zejména konečných příjemců finančních prostředků, dodavatelů a subdodavatelů, pokud jsou konečnými příjemci finančních prostředků veřejní zadavatelé a skuteční majitelé příjemců finančních prostředků nebo dodavatelů, a poskytovat k takovým údajům přístup (viz podrobné požadavky v čl. 22 odst. 3 písm. d) a e) nařízení (EU) 2021/241). V této souvislosti by Komise měla přijmout veškerá nezbytná opatření, aby zajistila, že členské státy budou sestavovat a zveřejňovat informace o 100 nejlepších konečných příjemcích finančních prostředků z Nástroje pro oživení a odolnost, jak požaduje revidované nařízení o Nástroji pro oživení a odolnost.

3. Strategie dohledu pro zajištění řádného finančního řízení při provádění politik a programů třetími stranami

V posledních letech Komise zavedla nové, inovativní finanční režimy a nástroje, které doplňují tradiční způsoby řízení. Jejich provedení vyžaduje zásah třetích stran, podobně jako v případě sdíleného a nepřímého řízení. Mezi tyto strany patří finanční instituce, mezinárodní organizace, vnitrostátní orgány a vnitrostátní agentury v členských státech, třetí země, společné podniky a decentralizované agentury EU. Komise těmto třetím stranám svěřuje nebo deleguje úkoly, z nichž některé zahrnují rozhodovací pravomoci. To přináší Komisi zvláštní problémy a rizika, jak zdůraznil též Evropský účetní dvůr.

Bez ohledu na nástroj a způsob řízení používaný k provádění politik EU zůstává Komise plně odpovědná za zajištění legality a správnosti výdajů a řádného finančního řízení, jakož i za dosažení cílů politiky.

Aby mohla generální ředitelství plnit své celkové povinnosti, musí vymezit a provádět odpovídající, účinné a efektivní mechanismy v oblasti dohledu, sledování a podávání zpráv. Jejich cílem je zajistit, aby pověřené subjekty a další partneři účinně prováděli programy, náležitě chránili finanční zájmy EU a v příslušných případech dodržovali pověřovací dohody a aby veškeré případné problémy byly řešeny co nejdříve. V posledních letech byla přijata opatření ke zmírnění rizik zjištěných na základě auditů, zejména v oblasti nepřímého řízení, ale stále je zapotřebí dalšího zlepšení, pokud jde o dohled a sledování nových, inovativních finančních programů a nástrojů. To je důležité nejen s ohledem na uzavření činností svěřených v rámci víceletého finančního rámce

na období 2014–2020, ale ještě více vzhledem ke zvýšenému používání kapitálových a záručních nástrojů a nástrojů pro sdílení rizik v příštím víceletém finančním rámci na období 2021–2027.

5. Konzultace s výborem pro řešení finančních nesrovnalostí, jež zřídila Komise²¹

V roce 2022 neoznámil výbor zřízený podle článku 143 finančního nařízení žádné systémové problémy v oblastech, kde vydává stanovisko uvedené v článku 93 finančního nařízení.

6. Zmírňující opatření pro možný střet zájmů (mezinárodní standardy interního auditu) – šetření evropské veřejné ochránkyně práv

Současný generální ředitel Útvaru interního auditu, interní auditor Komise Manfred Kraff, se ujal úřadu dne 1. března 2017. Manfred Kraff byl předtím zástupcem generálního ředitele a účetním Komise na Generálním ředitelství pro rozpočet.

V souladu s mezinárodními auditorskými standardy⁽²²⁾ vydal Manfred Kraff dne 7. března 2017, po svém jmenování generálním ředitelem a interním auditorem, pokyny k opatřením, jež mají být zavedena za účelem zmírnění jakéhokoli možného nebo vnímaného střetu zájmů, pokud jde o auditní činnosti Útvaru interního auditu ve vztahu k jeho dřívějším povinnostem a/nebo zabránění takovému střetu zájmů. Tato opatření byla prodloužena v letech 2018, 2019, 2020, 2021, 2022 a v roce 2023 prostřednictvím pokynů vydaných panem Kraffem všem zaměstnancům Útvaru interního auditu. Podle těchto opatření nebude Manfred Kraff zapojen do dohledu nad auditními činnostmi týkajícími se operací, za něž byl odpovědný před vstupem do Útvaru interního auditu. Odpovědnost za dohled nad auditními činnostmi v takových případech převzal nakonec Jeff Mason, ředitel Útvaru interního auditu (ředitelství B, Audit v Komisi, výkonných agenturách, agenturách EU a dalších samostatných subjektech II).

V opatřeních je rovněž uvedeno, že o těchto pokynech a o jejich uplatňování bude informován Výbor pro pokrok v oblasti auditu a že Jeff Mason se bude na tento výbor obracet v otázce posouzení jakékoli situace, jež by mohla být vykládána tak, že narušuje nezávislost nebo objektivitu Manfreda Kraffa. V takových případech se Manfred Kraff zdrží jakéhokoli dohledu nad danými auditními činnostmi.

Výbor pro pokrok v oblasti auditu vzal na vědomí pokračování těchto opatření na svém zasedání v lednu 2023 (přípravná skupina).

²¹ Od vstupu finančního nařízení v platnost v roce 2018 byly funkce výboru pro řešení finančních nesrovnalostí všech orgánů přeneseny na výbor pro systém včasného odhalování rizik a vylučování hospodářských subjektů uvedený v článku 143 finančního nařízení.

²² Mezinárodní standardy uvedené v článku 117 finančního nařízení o jmenování interního auditora (Mezinárodní standardy pro profesionální praxi interního auditu) uvádějí, že „je-li skutečně nebo zdánlivě narušena nezávislost nebo objektivita, musí být podrobnosti o narušení sděleny příslušným stranám“. Povaha sdělení bude záviset na narušení.“ (standard 1130). Tyto standardy mimoto uvádějí, že: „interní auditoři se musí zdržet posuzování konkrétních operací, za které byli dříve odpovědní. Objektivita se považuje za narušenou, pokud interní auditor poskytuje ověřovací služby pro činnost, za kterou byl odpovědný v průběhu předchozího roku“ (standard 1130.A1).